

PÁLYAMŰ

a Győri Törvényszék Közigazgatási Kollégiuma kollégiumvezetői állására
benyújtott pályázathoz

Készítette: dr. Varga András

I. Bevezetés

A közigazgatási és munkaügyi regionális kollégiumok a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 197/A. § (1) bekezdés alapján 2020. március 31. napjával megszűnnek, a két szakág szakmai értelemben különválnak egymástól. Április 1. napjától kezdődően a közigazgatási szakág szakmai testületeként a közigazgatási kollégiumok nyolc törvényszéken (köztük a Győri Törvényszéken is) működnek. A Győri Törvényszék Közigazgatási Kollégiumának illetékessége Győr-Moson-Sopron megye, Komárom-Esztergom megye és Vas megye területére terjed ki [Bszi. 21. § (6) bekezdés, a bíróságok elnevezéséről, székhelyéről és illetékességi területének meghatározásáról szóló 2010. évi CLXXXIV. törvény 4. melléklet 4. pontja].

A szervezeti változással fejeződik be az a folyamat, amely eljárásjogi szintén már 2018. január 1. napjától elkezdődött, ezen időponttól kezdődően a közigazgatási ügyszakban a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) regionális illetékességet vezetett be az ügyek túlnyomó részére, így a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság – a törvényben meghatározott ügyek kivételével – közigazgatási perekben a felsorolt megyékre kiterjedő illetékességi területtel rendelkezett az eddigiekben is.

Az új szervezeti rendszerben alapvető érdek, hogy a törvényszéki közigazgatási kollégiumok a bírósági szervezet szerves részeként hatékonyan töltsék be az ítélezés szakmai színvonalának emelésére, a jogalkalmazás egységességének előmozdítására vonatkozó alapvető szerepkörüket. Ehhez természetesen több szereplő együttműködésére van szükség, beleértve a kollégiumvezetők felelősségteljes munkáját is.

II. A kollégium és a kollégiumvezető feladatai

A kollégiumok feladatait alapvetően a Bszi. határozza meg, a belső normák közül pedig a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI.30.) OBH utasítás (Igazgatási Szabályzat) tartalmaz releváns rendelkezéseket.

A kollégium, illetve a kollégiumvezető feladatainak tételes felsorolása helyett a bevezető gondolatok között is említett szakmai jellegű feladatok túlsúlyát tartom indokoltnak kiemelni. Az ítélezés színvonalának emelése és a jogalkalmazás egységének elősegítése tekinthető a vezérlőfonalnak a kollégiumi és ezáltal a kollégiumvezetői feladatok vonatkozásában, hiszen ennek érdekében írja elő a jogszabály a kollégium területén működő bíróságok gyakorlatának figyelemmel kísérését, ugyanígy a felsőbb bírósági döntések beszerzését, vagy a bírói gyakorlat általános tapasztalatainak összegzését. Annak érdekében, hogy a kollégium a törvényi feladatainak eleget tudjon tenni, a kollégiumvezetőre lényeges előkészítő, szervező feladatok is hárulnak. A kollégiumvezető képviseli a kollégiumot abban a kapcsolatrendszerben, amely a kollégiumokat összeköti a bírósági szervezet további résztvevőivel és külső szervezetekkel is. Az irányadó szabályok külön nevesítik az OBH-val, a Kúriával, a további törvényszékekkel való kapcsolattartást, amely ugyancsak felelősségteljes kollégiumvezetői feladat.

Lényegesnek tartom a kollégiumvezető aktív szerepét abban, hogy az egyes törvényszékeken azonos jogkérdésekben az együtt gondolkodás révén azonos megoldások szülessenek, ezáltal a joggyakorlat egységessége megteremtődjön. A jogszabályi környezet változásából eredő rövid- és hosszútávú kihívások kezelése és megoldása ugyancsak jelentős súlyú feladatot jelent, ezekre

a bírósági szervezetrendszer további szereplőivel együttműködve kell az elérhető legoptimálisabb megoldást megtalálni.

III.

A Kollégium működésével kapcsolatos tervek

1. Magas színvonalú és időszerű ítélkezés

A régió bíróságainak ügyforgalmára vonatkozó statisztikai adatokat az alábbi táblázatok mutatják be:

Közigazgatási peres ügyek számának alakulása 2019-ben (db)				
	Vas megye	Győr-Moson-Sopron megye	Komárom-Esztergom megye	Összesen
2018. év végén folyamatban maradt	84	306	87	477
Érkezett	121	1049	83	1253
Befejezett	161	1002	140	1303
2019. év végén foly. maradt	44	353	30	427

1.1. Ügyérkezés

Érkezett közigazgatási peres ügyek (db)				
	Vas megye	Győr-Moson-Sopron megye	Komárom-Esztergom megye	Összesen
2018	226	856	177	1259
2019	121	1049	83	1253
előző évi %-ában	54	123	47	99

A regionális illetékességi szabályok bevezetését követően a Győri KMB-n az érkezett közigazgatási peres ügyek száma a korábbi évekhez képest közel kétszeresére emelkedett már a 2018-as évben. A Győri KMB adatait elemezve látható, hogy 2019 évben az ügyérkezés kb. 20%-os emelkedést mutatott az előző évihez képest. A korábbi években végrehajtott létszámbővítésnek köszönhetően a megnövekedett ügyérkezést problémamentesen kezelni lehetett. Az eljárási szabályok változása következtében a közigazgatási ügyszakot tekintve földrajzi értelemben hangsúlyeltolódás következett be, hiszen a közigazgatási perek túlnyomó része mindhárom megyéből a Győri KMB-re érkezett. A nem régióközponti KMB-ken is maradtak ugyanakkor a Kp. hatálya alá tartozó közigazgatási ügyek, beleértve a közszolgálati

ügyeket is. A számadatokból levonható az a következtetés, hogy az eddigi ügyérkezés növekedése várható, abban az értelemben, hogy 2020. április 1. napját követően valamennyi közigazgatási ügy elbírálására a Győri Törvényszék rendelkezik illetékességgel. Az emiatti növekedés mértéke azonban várhatóan nem jelent olyan nagyságrendi változást az eddigi érkezéshez képest, amely különleges kezelést igényelne.

1.2. Időszerűség, ügyhátralék

Közigazgatási peres befejezett ügyek 2019-ben			
	Vas megye	Győr-Moson-Sopron megye	Komárom-Esztergom megye
Összes befejezés db	161	1002	140
0-3 hó %	21,1	46,3	30
3-6 hó %	39,1	31,8	23,6
6-12 hó %	36,6	19,1	32,1
1-2 év %	2,5	2,3	11,4
2-3 év %	0	0,4	2,9
3 év felett %	0,6	0,1	0

Közigazgatási peres folyamatban lévő ügyek (2019.12.31.)			
	Vas megye	Győr-Moson-Sopron megye	Komárom-Esztergom megye
Összes foly. lévő db	44	353	30
0-3 hó %	20,5	49	46,7
3-6 hó %	20,5	22,1	6,7
6-12 hó %	59	23,2	36,7
1-2 év %	0	4,8	10
2-3 év %	0	0,8	0
3 év felett %	0	0	0

Az időszerűséget és az ügyhátralékot illetően a közigazgatási ügyszak nemzetközi szintén is kiválóan teljesített. Az Európai Bizottság által minden évben kiadott Igazságügyi Eredménytábla adatai szerint közigazgatási ügyekben az időszerűségre vonatkozóan a 2017. évi táblán elfoglalt második helyet a magyar bíróságok 2018. évre az első helyre javították. A 2019. évben kiadott eredménytáblán is előkelő helyen szerepelnek a magyar bíróságok a közigazgatási ügyek időszerűségét illetően.

Az előző pontban kifejtettek szerint 2018-hoz képest 2019-ben mintegy negyedével több közigazgatási per érkezett a Győri KMB-re. A befejezések száma viszont az előző évhez képest több mint 40%-kal nőtt, így a folyamatban lévő ügyek száma csak kis mértékben változott.

A Győri KMB-n a közigazgatási peres ügyek 97%-a egy éven belül befejeződött. Az 1002 db befejezett ügyből mindössze 28 db volt 1 éven túli. A folyamatban maradt ügyek közül 3 db volt két éven túli pertartamú.

1.3. Kollégiumvezetői feladatok, tervek

Természetesen az időszerűség javítása minden igazgatási vezető számára gyakorlatilag folyamatos feladatot és elérendő célt jelent. A kollégiumvezető, mint szakmai vezető feladata, hogy az időszerűségi és megalapozottsági adatokat folyamatosan elemezze, és felismerje, ha ezek romlása mögött esetlegesen valamely állandósult vagy visszatérő jellegű jogértelmezési probléma áll, amelyet szakmai szinten kezelni kell.

Az ítélezés hatékonyságát elősegítő kollégiumi feladatok között hangsúlyos szerepe van a kollégiumi ülések megtartásának, azok napirendjének. A kollégiumvezető feladata az ítélezés hatékonyságának megőrzése és javítása érdekében, hogy figyelemmel kísérje a bírósági gyakorlatot, a Kúria iránymutató döntéseit, és azokat a kollégiumi tagsággal is rendszeresen megismertesse.

Megítélésem szerint valamennyi kollégiumi ülés napirendi pontjai között szerepelnie kell az előző ülés óta eltelt időszakban keletkezett felsőbb bírósági gyakorlat megtárgyalásának. Adott esetben az ennél gyorsabb információáramlás érdekében intranetes felület használata indokolt, továbbá megfontolandónak tartom a más kollégiumokban tudomásom szerint sikeresen alkalmazott elektronikus hírlevél bevezetését, amely többek között az adott időszakban keletkezett másodfokú és kúriai döntéseket is elemezné.

A bírói gyakorlat folyamatos figyelemmel kísérése révén szűrhetők ki olyan tendenciák is, amelyek esetlegesen negatívan befolyásolhatják az ítélezés hatékonyságát. Egy eljárásjogi jogintézmény helytelen alkalmazása, a bizonyítási szabályok téves értelmezése, az eljárás gyorsítására vonatkozó szabályok nem konzekvens alkalmazása az ítélezés hatékonysága ellenében hat, ezt pedig a kollégiumvezetőnek fel kell ismernie. Ehhez az szükséges, hogy figyelemmel kísérje nemcsak az adott törvényszék, hanem a felsőbb bíróságok joggyakorlatát is, továbbá a kollégiumok horizontális kapcsolatrendszerét hatékonyan felhasználva képet kapjon a más régiókban jelentkező problémákról, az azok megoldására kialakított álláspontokról.

Lényeges kollégiumvezetői feladatnak tartom az OBH jogszabályvéleményezési tevékenységében történő részvételt. Amennyiben a véleményezésre adott határidő megengedi, indokoltnak tartom a kollégák bevonását is a folyamatba.

A kollégiumvezetőnek ismernie kell a kollégium tagjainak speciális szaktudását, és azt megfelelő koordinálással a kollégium javára kell fordítania. Az ügyforgalmi adatok ismertett alakulása következtében nagyobb teret kaphat a bírák önképzése, egy-egy adott területen mélyrehatóbb ismeretek megszerzése pedig a megfelelő keretek közötti tudásmegosztás révén a többi kolléga ismereteit is bővítheti.

A kollégiumvezetőnek folyamatosan kapcsolatot kell tartani a tanácselnökökkel, a rendszeres konzultációkat intézményesíteni kell. A jövőben ennek már földrajzi távolságok sem képezik akadályát. A napi ítélkezési tevékenységben jelentkező, kollégiumi szinten is megtárgyalandó szakmai kérdések felszínre kerülése és minél eredményesebb megoldása a közvetlen szakmai együttműködést igényli.

2. Emberi erőforrások, tárgyi feltételek

A létszámhelyzetet illetően lényegesebb változás az elmúlt időszakban a Győri KMB-n következett be, a 2018. január 1-től hatálya lépett eljárásjogi változásokra figyelemmel. A létszámbővítés következtében a közigazgatási ügyszakban a növekvő ügyteher ellenére az időszeroségi mutatók nem romlottak. A kollégium induló létszáma a nyilatkozó bírák számából kiindulva 11 fő lesz. Megítélésem szerint a jelenlegi létszámhelyzet változtatásra nem szorul, az esetleges jövőbeni kihívások, változások azonban folyamatos figyelmet igényelnek.

A tárgyi feltételeket illetően a Győri KMB felújított épülete teljes mértékben alkalmas arra, hogy helyet adjon a kollégiumi üléseknek. A több, mint 100 fő befogadására alkalmas, klimatizált díszterem modern hangosító rendszerrel, projektorral felszerelt, ezáltal szélesebb körű, nagyobb létszámú szakmai rendezvények megtartására is alkalmas.

3. A kollégium kapcsolatrendszere

Az egységes jogalkalmazás érdekében a kollégiumok horizontális kommunikációja, együttműködése a jövőben is fontos szerepet kap, hiszen az országban nyolc törvényszék foglalkozik majd a közigazgatási ügyekkel első fokon.

Figyelemmel arra, hogy április 1. napjától mind a másodfokú mind a felülvizsgálati fórum a Kúria lesz a közigazgatási perekben, továbbra is kiemelt szerepet kell kapnia a Kúriával való kapcsolattartásnak. A kollégium tagjai közül az eddigiekben is többen részt vettek a joggyakorlat-elemző csoportok munkájában, ez továbbra is fenntartandó.

A megszűnő regionális kollégium eddigi vezetése példaértékű jelentőséget tulajdonított az Európai Jogi Szaktanácsadói Hálózat munkájának. A kollégiumi/részkollégiumi üléseken a szaktanácsadó rendszeresen lehetőséget kapott az uniós jogi témákban történő megnyilvánulásra, előadás vagy akár képzés tartása formájában. Mivel a közigazgatási jogterületet egyre inkább átszövi az uniós jog, ezt a gyakorlatot a jövőben is követendőnek tartom.

4. Képzés, együttműködés

A képzési formák között a kollégium szempontjából a helyi szinten szervezett, gyakorlati jellegű képzéseket tartom leginkább célravezetőnek. Ezen belül kiemelten kezelendő témának tartom az egyes új eljárásjogi jogintézmények vizsgálatát. A kollégiumban négy határozott időre kinevezett bíró kolléga dolgozik, a kollégiumnak keretet kell biztosítania ahhoz, hogy részükre a tapasztaltabb bírák a tudásukat átadhassák.

Támogatandónak és ösztönzendőnek tartom, hogy a kollégium tagjai minél szélesebb körben vegyenek részt nemzetközi képzéseken is. A tudásmegosztás érdekében a nemzetközi képzésen részt vett kollégák a megszerzett tudásanyagról, tapasztalataikról a kollégiumi részére tájékoztatást adnának.

Az új eljárásjogi szabályrendszer, illetve az egyes új jogintézmények megismerése, az ezekkel kapcsolatos joggyakorlat kialakítása szempontjából jelentősége lehet más országok gyakorlata megismerésének, ahol ezek már régebb óta működnek. A kollégium csatlakozhat a törvényszék által kialakított nemzetközi kapcsolatokhoz, illetve akár nemzetközi szakmai rendezvényeket is tarthat.

A kollégiumvezető feladatai közé tartozik a többi hivatásrenddel való együttműködés előmozdítása is. A külső szervezetekkel fennálló kapcsolatrendszerben a közigazgatási kollégium is profitálhat a Győri Törvényszék és a győri székhelyű Széchenyi István Egyetem közötti együttműködési megállapodásból.

IV.

A Kollégium előtt álló kihívások

A kollégium előtt álló kihívások között kiemelt jelentőséget kell tulajdonítani a változó jogszabályi környezethez való alkalmazkodásnak. Ezen kihívás kezelése mentén célszerű a kollégiumvezetői terveket és azok ütemezését is végiggondolni. A pályamű egyes fejezeteinél már több jövőbeni feladatot és tervet felvázoltam, zárásként a közeli és a távolabbi várható kihívásokra történő hatékony reagálás érdekében felmerülő feladatokat emelem ki.

Rövid távon az elsődlegesen megoldandó feladat a kollégium működésének beindítása. Az előkészítő munkák során az ügyrend és az ügyelosztási rend tervezetét a Győri Törvényszék elnökének megbízásából elkészítettem. Az alakuló ülésen meg kell tárgyalni és el kell fogadni az alapvető dokumentumokat, majd ki kell alakítani a kollégium működési kereteit meghatározó munkatervet. Lényegesnek tartom, hogy a szervezeti változások zökkenőmentesen lezajlódjanak, a részben átalakult tanácsok mielőbb megkezdhessék az érdemi munkát a törvényszéki lajstromba átkerülő ügyekben.

Az eljárásjogi és szervezeti változások hosszabb távon jelentkező hatásait folyamatosan figyelemmel kell kísérni, és a kihívásokra hatékony válaszokat kell adni. A közigazgatási eljárások egyfokúsítása befolyással lehet az ügyérkezésre, ennek tendenciáit folyamatában kell vizsgálni. Az eljárásjogi változások jogértelmezési kérdéseket vethetnek fel, ezekre gyors és megnyugtató választ kell találni. Átalakulhat a tanács-egyesbíró arány az ügyek tárgyalásában, az ezzel járó hatásokat ugyancsak figyelemmel kell kísérni, annak érdekében is, hogy mindez az időszerűségi mutatók romlását ne eredményezze.

Hosszabb távon a kollégiumok szakmai, joggyakorlatot egységesítő szerepkörét meglátásom szerint előtérbe helyezi az új eljárásjogi szabályokkal bevezetett kúriai befogadási eljárás, és az ebből eredő kihívások. Ennek hatásai a közigazgatási ügyszakban fokozottan jelentkeznek,

hiszen a többi ügyszakhoz képest jelentősen szűkebb körű az ítéletek elleni fellebbezési lehetőség. A leglényegesebb felsőbbbíróági visszacsatolást tehát a régi Pp. hatálya alatti eljárási rendben a kúriai döntések jelentették az elsőfokú bírák számára. A megváltozott eljárásjogi környezetben a felülvizsgálati kérelmek befogadásának feltételeit viszonylag szűk körben határozta meg a jogalkotó, illetve az eddigi tapasztalataim szerint a feltételek fennállását a Kúria szigorúan megköveteli. A befogadott felülvizsgálati kérelmek aránylag szűk köréből fakadóan megítélésem szerint a joggyakorlat alakítása szempontjából nagyobb jelentőséget kapnak a kollégiumok.

A változó jogszabályi környezethez való alkalmazkodás sikerének nagy jelentősége van abból a szempontból, hogy az időszerűségi és megalapozottsági mutatók javulását ne akadályozzák. A bírának 2018. január 1. óta a korábbihoz képest alapjaiban megváltozott eljárási szabályokat kell alkalmazniuk, az ezzel kapcsolatos egységes joggyakorlat kialakítása továbbra is kiemelt érdek.

A kollégiumvezetőnek a szakmai munka irányítása körében megszabott feladatainak felelősségteljes gyakorlása során azt kell szem előtt tartania és előmozdítania, hogy a bírák az esetleges változások közepette is elsődlegesen az ítélezési tevékenységükre, tradicionális hivatásukra tudjanak koncentrálni, a bíróságok alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék, a független bírák magas színvonalon és időszerűen ítéelkezzenek.

Győr, 2020. március 16.

Dr. Varga András

